

Lämpimästi tervetuloa HYKS ja KYS-alueen VIPU- verkostoitumispäivään!

**27.9.2022 / Etelä-Karjala, Etelä-Savo
ja Kymenlaakso**

**Valtion
koulukodit**

VIPU-verkostoitumispäivä 27.09.2022

Tervetuloa!

Pia Liukkonen VAATU KYS-alue
4.10.2022

Valtion koulukodit

Etunimi Sukunimi

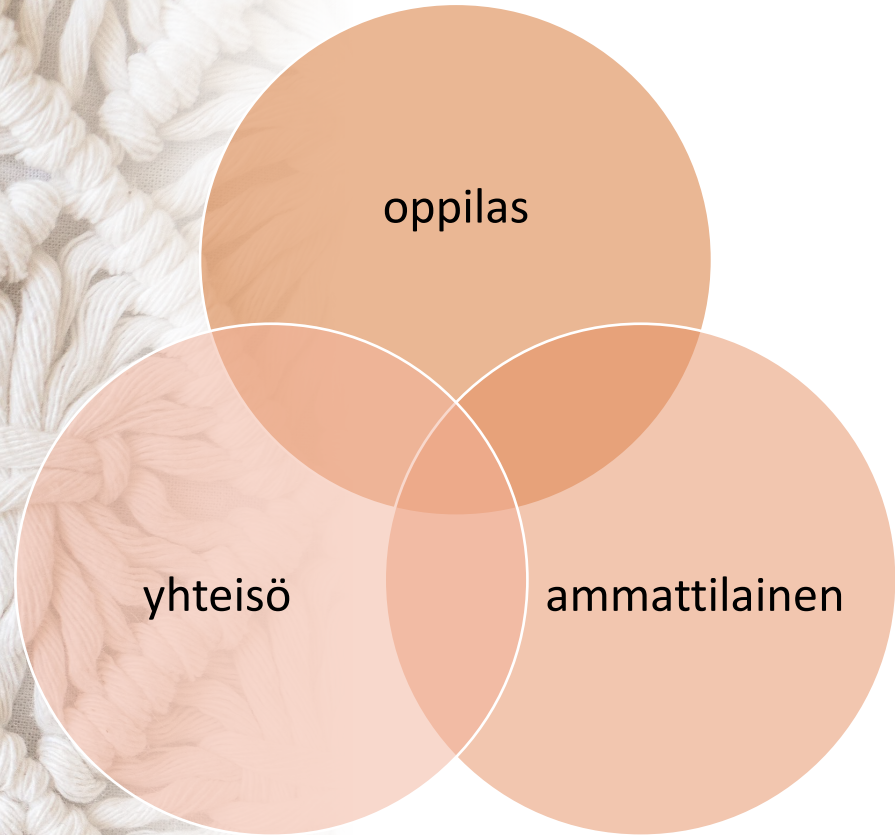
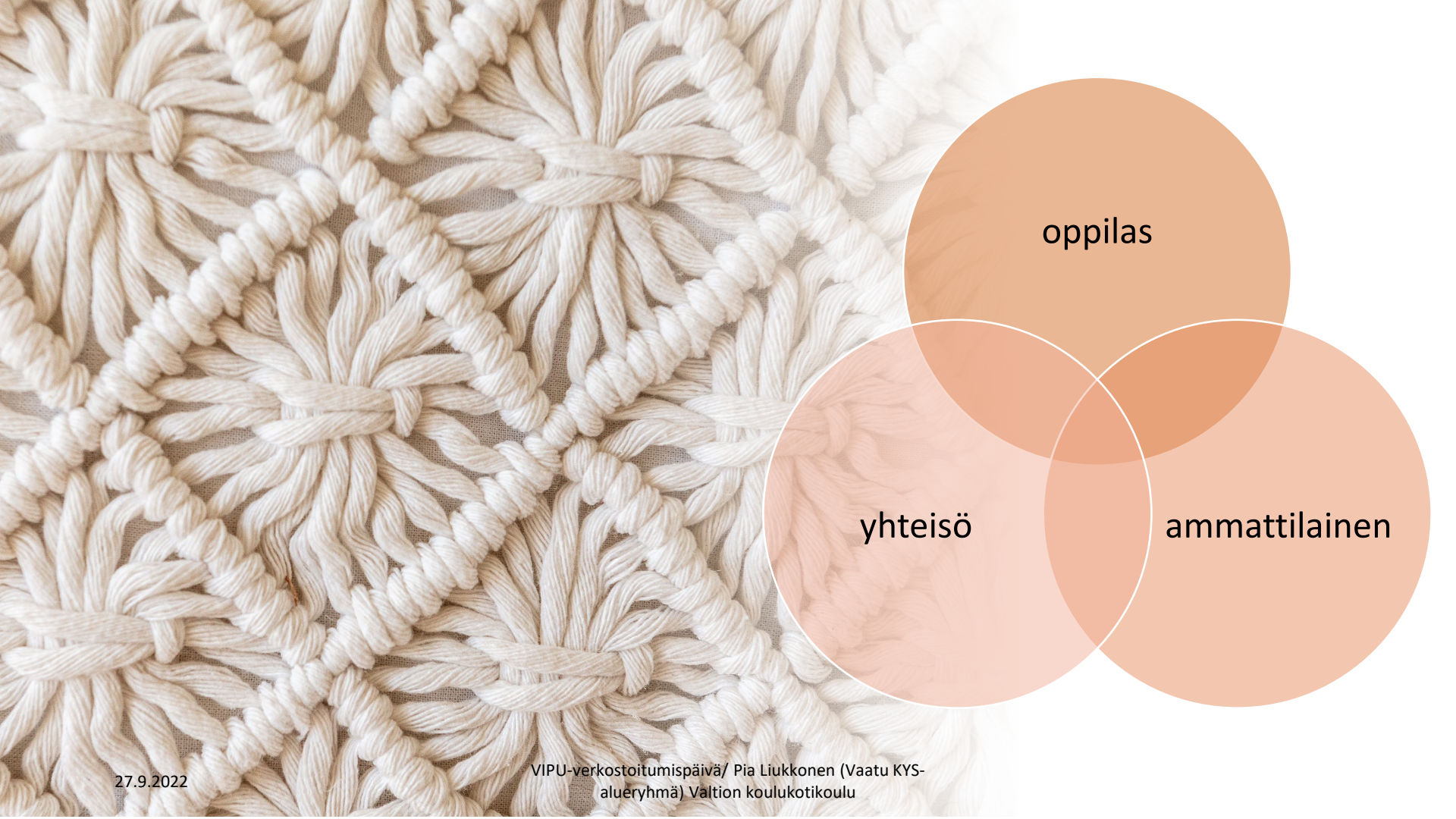
Vipu- verkostoitumis päivä 27.9.22

27.9.2022

- KYS –alue VAATU
- Vaatun operatiivisten tiimin jäsenet kolmen maakunnan alueelta
→ toteutuneet konsultaatiot (11) kolmen maakunnan alueelta.
Alue sisältää 4 maakuntaa.

VIPU-verkostoitumispäivä / Pia Liukkonen (Vaatu KYS-
alueryhmä) Valtion koulukotikoulu

Tässä ja nyt

- Kenen oppilaan tarinaa kuljetat mielessäsi päivän ajan?
- Mitä oppilas sanoisi, jos katsoisi sinua, puheitasi ja tekojasi nyt?
- Mitä yhteistyökumppanisi sanoisi, jos kysyisit häneltä yhteistyöstänne?

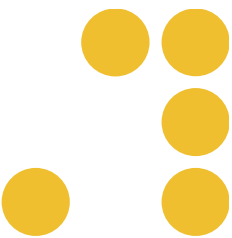
Kiitos!

Ohjelma 27.9.2022

11.00	VIP-verkoston tarjoama lounas klo 11-12
12.00	Tervetuloa verkostoitumaan! <i>Pia Liukkonen, Vaatu-alueyhmän puheenjohtaja ja Katri Rinne ja Taru Antila, VIP-alueyhdyshenkilö</i>
12.15	Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset <i>Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM</i>
12.35	Mitä on vaativa konsultaatio? <i>HYKS ja KYS-alueiden vaatu-toimijat</i> VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely Kolmannen sektorin tuki
14.30	Verkostoitumista ja palvelupolkujen selkeyttämistä yhdessä kahvittelun lomassa
15.45	Nostot ja päätössanat <i>Katri Rinne ja Taru Antila</i>
16.00	Kiitos, turvallista kotimatkaa!

Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset

Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM

(Tallenne n. 20 min)

Oikeus oppia –kehittämishjelma: <https://okm.fi/laatuohjelmat>

#oikeusoppia

Mitä on vaativa konsultaatio?

KYS ja HYKS-alueen operatiiviset vaatu-toimijat
Ilona Lepistö, KYS-alueen operatiivinen toimija

VIP-verkoston Vaatu-toimijat ja vaativan konsultaation palvelu

[Vaativa konsultaatio](#)

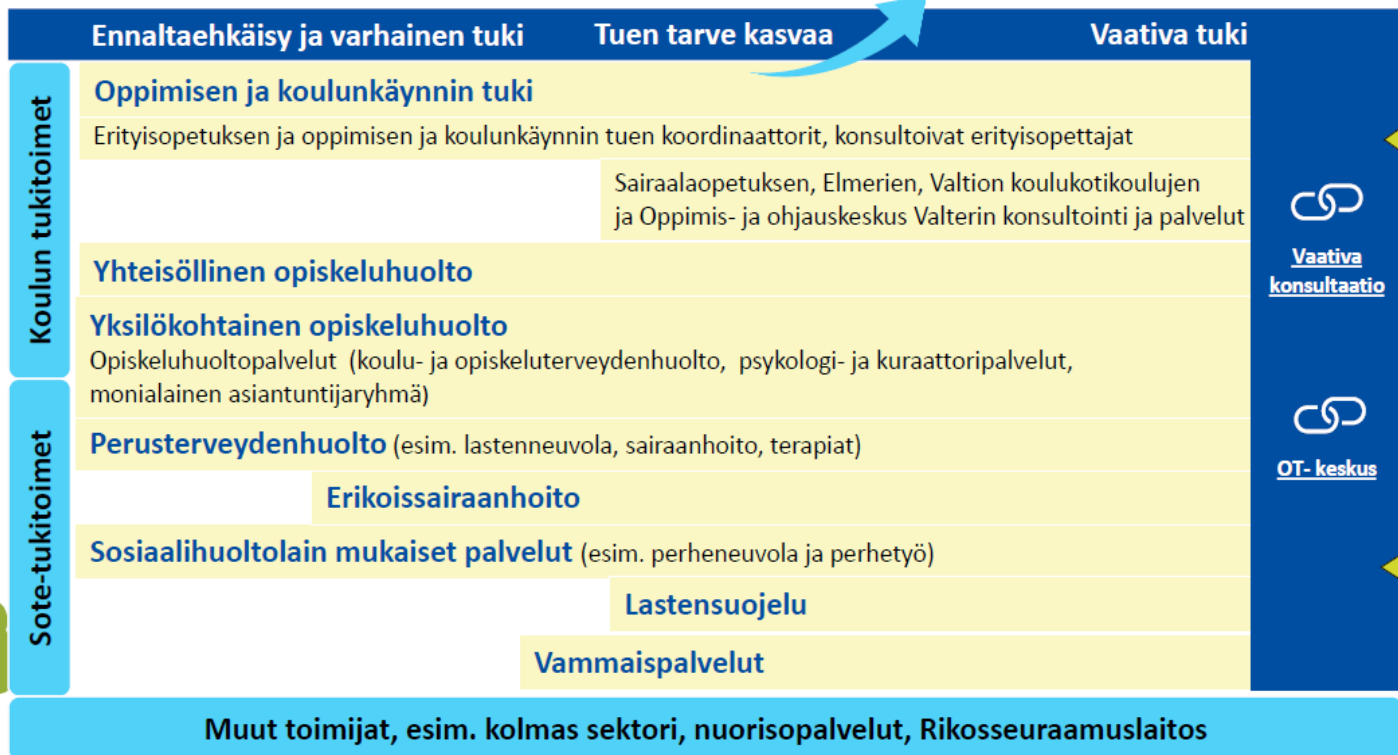

Kunta

Hyvin-
vointialue

Erva-/
YTA-alue

Lasten ja nuorten monialaiset palvelut

Vaativa
konsultaatio

OT- keskus

Vaativa
erityisosaaminen
esi- ja
perusopetuksessa

Vaativin sosiaali- ja
terveydenhuollon
erityisosaaminen

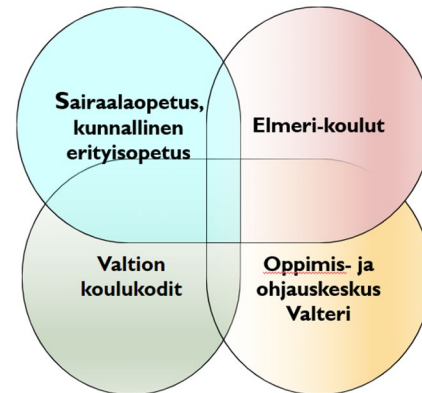
VAATIVA KONSULTAATIO (*pilotointi 2022*)

MIKÄ ON VAATIVA KONSULTAATIO?

Vaatu-toimijoiden yhdessä tuottama **moniammatillinen konsultaatiopalvelu** esi- ja perusopetuksen järjestämisen tueksi erityisen vaativissa oppimisen ja koulunkäynnin tilanteissa.

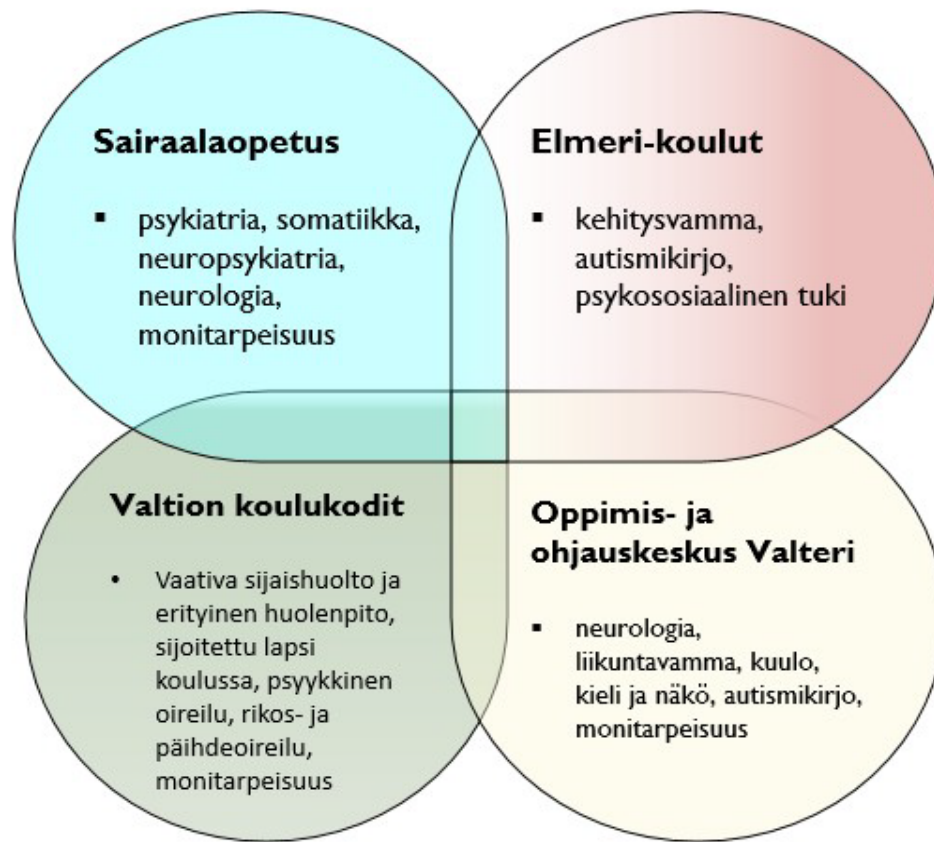
- Vaativan konsultaation *tarkoituksena* on vahvistaa paikallista pedagogista tukea ja monialaista verkostoyhteistyötä ja löytää ratkaisuja yhdessä lähitoimijoiden kanssa oppilaan tukemiseksi.

Vaatu-toimijat

Marica Enlund,
konsultativ speciallärare
Reija Laine, konsultoiva
erityisluokanopettaja
Mervi Larka-Lehto,
erityisluokanopettaja
Outi Pasi, konsultoiva
erityisluokanopettaja
Riikka Vuorenmaa,
konsultoiva
erityisopettaja, ryhmän
PJ

Johanna Tuononen,
erityisluokanopettaja
Sanna Välitalo,
apulaisrehtori

Arja Holm, virka-
apulaisrehtori
Leni Niinimäki,
erityisluokanopettaja

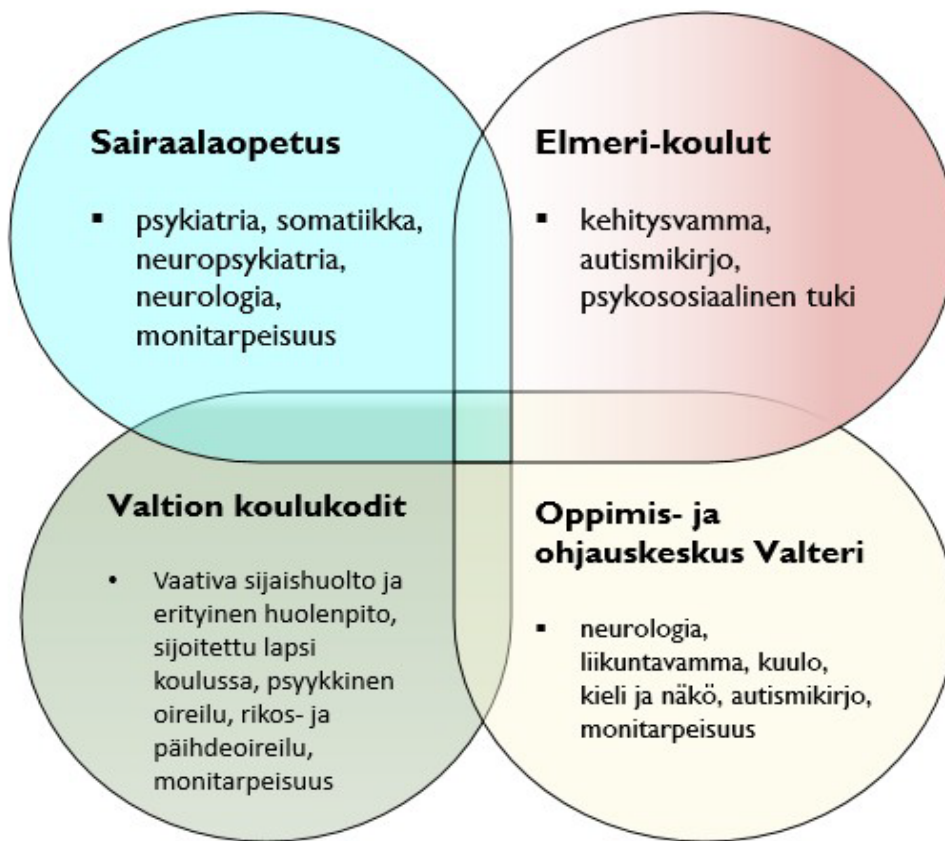
Kukka-Maaria Kaukoma,
ohjaava opettaja
Pernilla Blomqvist,
handledande
lärare

Katso vaatu-toimijoiden esittelyvideot VIP-verkoston nettisivuilta:

<https://vip-verkosto.fi/vaativa-konsultaatio/vaatu-toimijat/>

Nea Porsanger-Rintala,
konsultoiva
erityisopettaja,
Mari Kuopio,
konsultoiva
erityisluokanopettaja
Sanni Kiiskinen,
Konsultoiva
erityisluokanopettaja
Jukka Rissanen
Konsultoiva
erityisluokanopettaja

Pia Liukkonen
vs. rehtori

Satu Varpainen,
rehtori, ryhmän PJ
Kati Valve,
erityisluokanopettaja

KYS

Katri Rinne,
ohjaava opettaja
Ilona Lepistö,
Psykiatrinen sairaanhoitaja

Katso vaatu-toimijoiden esittelyvideot VIP-verkoston nettisivuilta:

<https://vip-verkosto.fi/vaativa-konsultaatio/vaatu-toimijat/>

VAATIVA KONSULTAATIO

KUKA VOI OTTAA YHTEYTTÄ?

Vaativan erityisen tuen lasten ja nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset.

Vaativan erityisen tuen oppilaalla tarkoitetaan lasta tai nuorta, joka tarvitsee oppimisensa ja koulunkäyntinsä tueksi pitkäkestoista, intensiivistä ja monialaisesti tuotettua tukea. Vaativa erityinen tuki ei ole kolmiportaisen tuen neljäs porras, vaan vaativaa erityistä tukea voi tarvita ja saada kaikilla tuen tasoilla.

- Tutustu lisää VETKI- Vaativan erityisen tuen kirjo

VAATIVA KONSULTAATIO

MILLOIN JA MITEN VOI OTTAA YHTEYTTÄ?

Vaativaan konsultaatioon voi ottaa yhteyttä, kun vaativan erityisen tuen lapsen tai nuoren osalta paikallinen tuki ja lähipalveluiden moniammatillisen tuen muodot ovat jo käytössä ja silti tarvitaan lisäkonsultaatiota ja tukea tilanteeseen.

- Ennen yhteydenottoa käy läpi [Tukitoimien tsekkauslista](#) ja hyödynnä tarvittaessa myös [Koulunkäytikyvyn arviointiseulaa](#) ja [Toimintakykyarviota](#).

Yhteydenotot: <https://vip-verkosto.fi/vaativa-konsultaatio/>

VAATIVAAN KONSULTAATIOON OHJAUTUMINEN

1. Ammatilainen lähettää yhteydenottopyynnön

VIP-verkoston nettisivuilla.

<https://vip-verkosto.fi/vaativa-konsultaatio/>

Hän hyödyntää ensin tukitoimien tsekkauslistaa ja varmistaa lapsen tai nuoren huoltajalta luvan yhteydenotolle.

2. Vaatu-toimijat käsittelevät yhteydenoton *kahden viikon* sisällä sen saapumisesta.

Tarvittaessa vaatutoimijat tekevät yhteistyötä muiden ammattilaisten kuten sosiaalihuollon, erikoissairaanhoidon ja OT-keskuksen kanssa.

3. Konsultoiva ammatilainen ottaa yhteyttä yhteydenottopyynnön lähettäneeseen ammatilaiseen ja sopii jatkotoimenpiteistä:

Yleinen pedagoginen konsultaatio,
250 euroa + 24%alv

**Yksittäiseen oppilaaseen
kohdistuva konsultaatio**
(sis. kaksi etäyhteyttä ja yhden käynnin),
150 euroa + 24%alv

VAATIVAN KONSULTAATION TOTEUTUMINEN

4. Konsultoiva ammattilainen lähettää konsultaatiosta tilausvahvistuslomakkeen yhteydenottajan kuntaan sivistysjohtajalle/rehtorille allekirjoitettavaksi.

5. Konsultaatio toteutetaan sovituksi etä- tai lähitoteutuksena.

Konsultaation lopuksi sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Konsultoiva ammattilainen toimittaa koontipalautteen yhteydenottajalle.

6. Vaativasta konsultaatiosta laskutetaan kuntaa tilausvahvistuslomakkeessa sovitun mukaisesti.

Palvelu on käytettävissä koulupäivinä

YKSILÖKONSULTAATIO

- Yksilökonsultaation keskiössä yhden lapsen/nuoren oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen.

150 €
(+alv 24%)

PEDAGOGINEN YLEISKONSULTAATIO

- Pedagogisessa yleiskonsultaatiossa tarkastellaan esimerkiksi ryhmän toimintaa.

250 €
(+alv.24%)

1-2 etäohjausta ja
tarvittaessa konsultaatiokäynti

Tilaamiseen tarvitaan lupa opetuksen järjestäjältä, jota laskutetaan.

Opetuksen järjestäjän vastuulla on varmistaa, että sillä on tarvittaessa oikeus tarvittavien tietojen antamiseen konsultaation toteuttamista varten.

VAATIVAN KONSULTAATION SEURANTATUTKIMUS

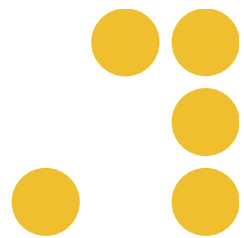
Vaativasta konsultaatiosta on nähty tärkeäksi luoda kansallista, mahdollisimman reaaliaikaista tilanne- ja kokonaiskuvaa.

➤ Konsultoivat ammattilaiset osallistuvat vapaaehtoisesti seurantatutkimukseen täyttämällä seurantatutkimuslomakkeen jokaisen konsultaation yhteydessä tai viimeistään heti sen jälkeen.

- ✓ Lomake täytetään ilman henkilötunnistetietoja.
- ✓ Tutkimuksen kohteena on konsultoiva ammattilainen, ei lapsi tai nuori.
- ✓ Tutkijoina toimivat Tanja Äärelä ja Jyrki Huusko.
- ✓ Tutkimuksen toimeksiantaja on VIP-verkosto.

VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely

”Vaativan erityisen tuen, ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen kehittäminen inklusiivisissa toimintaympäristöissä ”

Etelä-Savo

Annika Liekkilä-Lampinen, hankekoordinaattori

Aila Marjamaa, kehittämisspäällikkö, Mikkeli

27.9.2022

Lasten ja nuorten Etelä-Savo

Kasvun ja oppimisen tuen
yhteensovittava kehittäminen
2022-2023

Opetushallituksen avustus

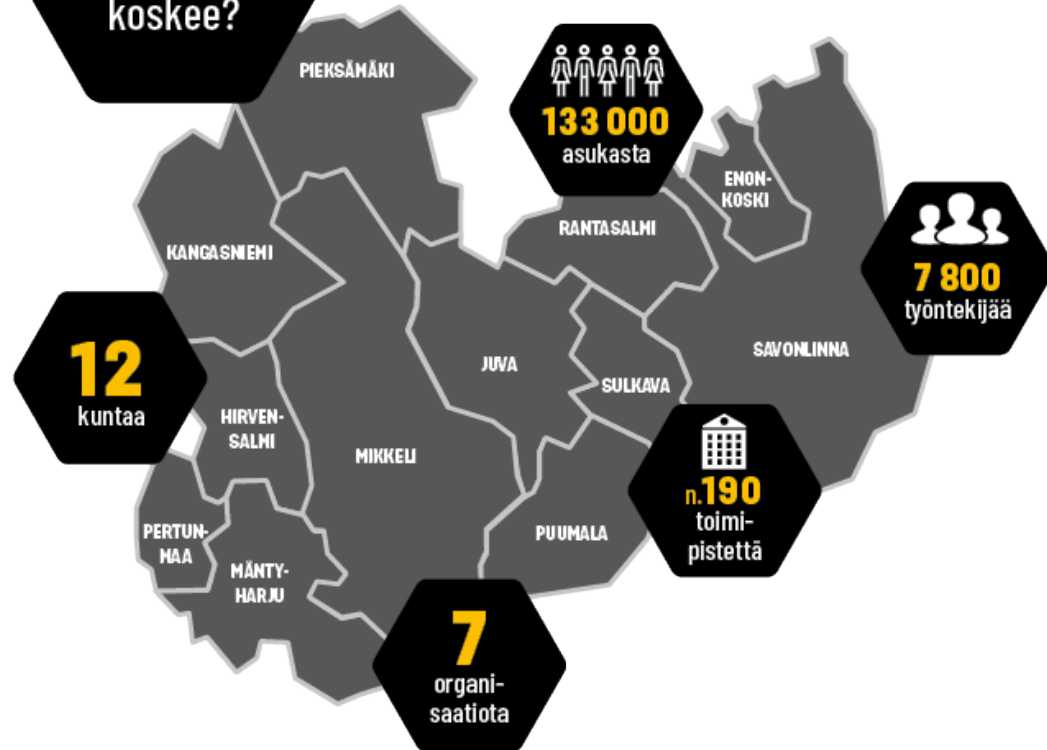
Vaativan erityisen tuen,
ennaltaehkäisevien
toimintamallien ja
varhaisen tuen
kehittäminen
inklusiivisissa
toimintaympäristöissä

27.9.2022

- Mukana kaikki Etelä-Savon hyvinvointialueen kunnat
- Yhteistyökumppanina Etelä-Savon nykyiset sote-organisaatiot, hyvinvointialueen valmistelu sekä Etelä-Savon sote-keskushanke
- Hanketta hallinnoi Mikkelin kaupunki
- Ohjausryhmä (kokoontua 1-2 kertaa/lukukausi)
- Hankkeen työryhmiä:
 - Vipu-yhteyshenkilöt kunnista
 - Neuvola- ja perhepalveluiden sekä oppilashuoltopalveluiden esimiehet
 - Etelä-Savon varhaiskasvatusverkosto
 - Hyvinvointialueen valmistelun LaNuPe-tiimi

Etelä-Savon hyvinvointialue

Mitä kaikkea
UUDISTUS
koskee?

27.9.2022

OPH:n avustusehdot

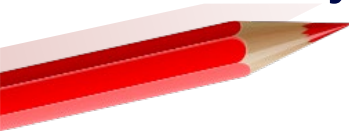

- Avustuksen tarkoituksena on varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen vaativan erityisen tuen sekä ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen kehittäminen ja vakiinnuttaminen alueellisesti ja paikallisesti inklusiivisissa oppimisympäristöissä.
- Hankkeelta edellytetään malleja, toimintatapoja ja ratkaisuja, jotka ovat sekä levitettävissä että hyödyksi muille opetuksen järjestäjille.
- Toiminnan tulee niveltä VIP-verkoston työhön.
- Hankkeiden painopisteet voivat vaihdella alueellisen tarpeen mukaisesti, mutta kaikkien seuraavassa diassa mainittujen keskeisten tavoitteiden tulee sisältyä kehittämistoimintaan.

Tavoitteet

Lasten ja nuorten Etelä-Savo- hankkeen päätavoite:

- **Monialaisen yhteistyön kehittäminen:** Tavoitteena on uusien yhteistyön rakenteiden luominen monialaisten toimijoiden kesken. Tämä tapahtuu luomalla konkreettisia toimintamalleja sivistys-, sosiaali- ja terveystoimen toimijoiden välille alueellisella tasolla.
-

Muut tavoitteet

- **Inklusion kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa:** Tavoitteena on inklusion toteutukseen liittyvien opetuksen ja monialaisen yhteistyön rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen ja toimeenpaneminen
- **Toimintakulttuurin muutokset:** Tavoitteena on toimijoiden sitouttaminen yhdessä tekemisen kulttuuriin sekä tasavertaisen yhteistyön tekemiseen ja luottamuksen rakentamiseen. Edistetään hyvien käytäntöjen, työvälineiden ja innovaatioiden jakamista. Huolehditaan tuen yhtenäisestä jatkumosta varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen.
- **Osaamisen vahvistaminen:** Opetuksen järjestäjät ja koulut kehittävät ennalta ehkäisevää toimintakulttuuria ja varhaista tukea sekä vaativan erityisen tuen toimintatapojaan tuen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa siten, että opetus toteutuu lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Hankkeessa kehitetään pedagogista johtajuutta sekä opettajien osaamista oppilaan kohtaamisessa ja vuorovaikutustaidoissa sekä yksittäisten oppilaiden että oppilasryhmän kanssa toimiessa.

Monialaisen yhteistyön taustaa

- Etelä-Savossa tehty maakuntatasoista yhteistyötä LAPE-muutosohjelmasta (v.2017-) alkaen
 - Etelä-Savon lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmätoiminta
 - Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmia tehty jo kaksi kautta
 - Yhteinen perhekeskustoimintamalli
- Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymän alueella opiskeluhuoltopalvelut (kuraattorit, psykologit ja terveydenhoitajat) ovat muodostaneet yhteisen palvelukokonaisuuden 1.1.2017 alkaen
 - Monialainen opiskeluhuoltopalveluiden perehdytys
- Mikkelin kaupungilla ja Essotella on olemassa yhteinen monialainen Lasten ja nuorten johtoryhmä sekä laaja-alainen opiskeluhuollon ohjausryhmä
- Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja nuorisotyössä on yhteisiä hankkeita Etelä-Savon joidenkin kuntien kesken eri aiheissa

yhteistyössä

- Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelu, mm.

- Neuvola- ja perhepalvelut
- Opiskeluhoitopalvelut
- Sosiaalihuoltopalvelut
- Lastensuojelu
- Lasten ja nuorten erikoissairaanhoido

Tuleva hyvinvointialue:

- Terveyspalvelut
- Sosiaalipalvelut
- Ikäntyneiden palvelut

- Tulevaisuuden sote-keskus
- Varhaiskasvatuksen hankkeet (mm. tuen kolmiportaisuus)

→ Tehdään tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yhdyspintavalmisteluryhmien kanssa, esim. hankekoordinaattori osallistuu valmisteluryhmiin

Toteutus

- Kehittäminen kohdentuu vaativan erityisen tuen, ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen toimintamalleihin inklusiivisissa toimintaympäristöissä.
- 80 % työajalla toimiva hankekoordinaattori, 20% työajalla hanketyöntekijä
- Osallistujat: varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstö sekä muut varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen yhteistyökumppanit sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluissa
- Kootaan ja luodaan hyviä käytäntöjä varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen sekä yhteistyökumppaneille, miten lasta/oppilasta tuetaan eri tilanteissa monialaisesti hänen omassa päiväkodissaan tai lähikoulussaan.
- Linjataan ja kirjataan yhteisiä toimintamalleja ja ohjeita. Painopisteenä olennaisiksi tunnistetut toimintamallit ja -periaatteet, jotka linjattava ja luotava yhdessä kuntien ja hyvinvointialueen kesken.

27.9.2022

Vipu-verkoston vahvistaminen

- Kokoa yhteen kuntien vipu-yhteyshenkilöt 1-3krtaa/lukukausi
 - Verkostoituminen
 - Hankeyhdyshenkilöinä kunnissa
- Yhteinen Teams-alusta
 - tiedonvälitys
- Ideoiden, toimintamallien, ratkaisujen kartoitus kunnista
 - → Kehitetään → Yhtenäistetään → Kirjataan
- Toiveita kunnista
- Välitetään tietoa VIP-verkostosta, koulutuksesta

27.9.2022

Hankkeen alku

Elo-syyskuu

- Lasten ja nuorten Etelä-Savo-hankkeesta ja tavoitteista tiedottaminen kuntiin
 - Hankkeen yhteyshenkilöt
 - Terveiset kunnista
- Sote-yhteistyön aloitus
 - Tulevaisuuden sote-keskus-hanke,
 - Hyvinvointialueen valmistelijat
 - Neuvola- ja perhepalveluiden sekä opiskeluhuoltopalveluiden esimiehet
- Kysely vipu-yhteyshenkilöille+ vaka-verkostolle+ sote-esimiehille
 - Moniammatillisen yhteistyön hyvät käytännöt ja kehittämistarpeet

Lokakuu

- Vipu-verkosto vahvistaminen Etelä-Savossa (Teams-kokous)
 - Terveiset VIPU-verkostoitumispäivästä Kouvolasta
 - Mikä toimii moniammatillisessa yhteistyössä?
 - Mitä toimintamalleja pitäisi kirkastaa?

27.9.2022

Esille noussutta

Hyviä käytänteitä

- Yhteistyö moniammatillisten toimijoiden kesken
- Mahdollisuus saada lähete suoraan neuvolan moniammatilliseen tiimiin
- Säännölliset tapaamiset varhaiskasvatushenkilöstön ja moniammatillisen verkoston kanssa
- Moniammatillisen tiimin jäsenen/jäsenien osallistuminen lapsen palaveriin

27.9.2022

Kehittämistarpeita

- Sijoitetut lapset (valmius tukea heitä moniammatillisesti eri kunnissa)
- Tehostetun ja erityisen tuen lasten siirtyminen kouluun
- Poissaoloihin puuttumiseen malli
- Varhainen puuttuminen (vaka)
- Koulua käymättömät oppilaat
- Pienten kehitysvammaisten lasten opetus

Esille noussutta

Hyviä käytänteitä

- Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä
- Työntekijöiden pysyvyys ja säännöllisyys tapaamisissa (vrt. kuraattori, th)

Kehittämistarpeita

- Tiedonsiirto eri toimijoiden kesken
- Oppilashuoltopalveluiden saatavuus jatkossa (koululla, säännöllisyys)
- Hoidollista tukea saavat/tarvitsevat lapset (esim. epilepsia, diabetes, aistivammat)
- Psykkisesti ja aggressiivisesti oirehtivat lapset
- Lähikouluperiaate (inklusiiviset käytännöt eri kunnissa)
 - Soten palveluiden tietämys näistä (vrt.lausunto)

SYKSY
-22

- VIP-verkoston kartoittaminen ja kokoaminen
- Tietoa hankkeesta kuntiin
- Yhteistyöverkoston kartoittaminen ja kokoaminen
- Toimintatapojen ja -mallien kartoittaminen kunnista
- Monialaisen yhteistyön yhdyspintojen tunnistaminen ja kehittäminen

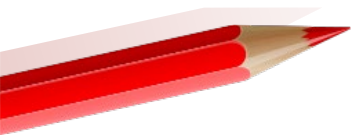
KEVÄT
-23

- Toimintatapojen ja -mallien kehittäminen hyvinvointialueen kanssa
- Normiperusteisten monialaisten suunnitelmien yhteensovittaminen+ työstäminen hyvinvointialueen ja kuntien kesken
- Osaamisen vahvistaminen ja tiedon päivittäminen
- Myönteisten kokemusten ja käytänteiden jakamista inklusiivisista oppimis- ja toimintaympäristöistä varhais- ja perusopetuksessa

SYKSY
-23

- Osaamisen vahvistaminen ja tiedon päivittäminen ammattilaisille
- Tiivis maakunnallinen yhteistyöverkosto
- Toimintatapojen ja -mallien levittäminen + kirjaaminen + videointi
- Innovaatioiden jakaminen
- Raportointi

Ajatuksia

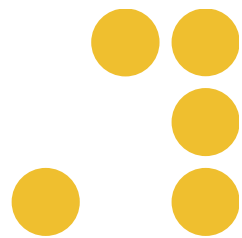

27.9.2022

Lisätietoja

Annika Liekkilä-Lampinen, p.040 1532043
annika.liekkila-lampinen@sivistys.mikkeli.fi

Kolmannen sektorin tuki

Järjestöt ja liitot esittäytyvät

Autismiliitto, Katriina Siiskonen

Autismiliitto tukenasi!

Pia-Maria Topi
Sosionomi (yamk)
Järjestösuunnittelija

Autismiliiton huolet koulu- ja opiskeluasioissa

- Autismikirjon lapsilla tukitoimet koulussa toteutuvat hyvin vaihtelevasti ja monin paikoin puutteellisesti etenkin yleisopetuksen luokilla ja opetusryhmissä.
- Opiskelu ja oppivelvollisuuden suorittaminen saattavat keskeytyä, kun tarvittavaa tukea ei saa esim. vammaispalveluista.
- Vammaisfoorumi ja Ihmisoikeuskeskus toteuttivat kouluarjen kokemuksia kartoittavan kyselyn perusopetuksessa olevien vammaisten ja toimintarajoitteisten lasten huoltajille vuodenvaihteessa 2020–2021 (n=595). 57 % vastaajista oli neurokirjon lasten vanhempia. Tuloksista on julkaistu artikkeli lapsiasiavaltuutetun teoksessa Vammaisuus ja lapsen oikeudet (2021). Raportti julkaistaan lokakuussa.
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja tarpeiden mukaiset mukautukset toteutuivat kaikkein heikoiten neurokirjon lapsilla. Moni vanhempi koki, ettei tukitoimia koulussa ollut toteutettu lapsen tarpeiden mukaisesti. Tuki ei ollut riittävää tai sitä ei saanut tilanteissa, joissa lapsi olisi sitä tarvinnut esim. välitunneille ja ruokailuihin. Opettajilta ja ohjaajilta koettiin puuttuvan osaamista tukea neurokirjon lasten oppimista.
- Vanhemmat kertoivat myös suurista opetusryhmistä, pienryhmäpaikkojen puutteesta sekä meluisista ja lapsilukuun nähden ahtaista koulutiloista. Melu, struktuurin puute sekä vaihtuvat ja suuret opetusryhmät kuormittavat monia autismikirjon oppilaita.
- Moni autismikirjon/neurokirjon lapsi ei saa tukea oikea-aikaisesti. Osa perheistä joutuu käymään vuosikausia kestäneitä taisteluita tukitoimien saamiseksi, jolloin lapsen tai nuoren hyvinvointi ehtii heikentyä monin tavoin. Ongelmien kärjistyessä saattaa syntyä kouluakäymättömyyttä tai haastavaa käyttäytymistä, joita koulu yrittää ratkoa mm. lastensuojeluilmoituksilla. Tukitoimet järjestyvät usein vasta sitten, kun tilanne on jo ehtinyt kärjistyä.

Autismiliiton ratkaisuehdotukset

1. Tuen toteuttamiseen pitää varmistaa riittävät ja pysyvät resurssit sekä riittävä erityisopettajien, koulunkäynninohjaajien ja avustajien määrä.
2. Vahvistetaan opettajien, ohjaajien ja avustajien ammatillista osaamista neurokirjon oppilaiden opettamisessa perus- ja täydennyskoulutuksella sekä konsultaatio- ja ohjauspalveluilla.
3. Varmistetaan, että oppilasryhmät eivät ole liian suuria ja pienryhmäpaikkoja on riittävästi tarjolla niitä tarvitseville.
4. Tukitoimia tulee kehittää toisella ja kolmannella asteella, muuten oppivelvollisuuden suorittaminen ja opinnot keskeytyvät osalla. Varsinkin kognitiivisesti taitavat autismikirjon opiskelijat jäävät usein ilman vammaispalveluista saatavaa tukea (esim. henkilökohtainen apu).
5. Tuen tarpeiden tarkka arviointi ja suunnittelu: Tuen tarpeiden tunnistamisessa keskeistä on kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä moniammatillinen yhteistyö opetuksen, oppilashuollon ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kesken. Toimiviin sote-sektorin ja sivistystoimen yhteistyörakenteisiin tulisi kiinnittää huomiota hyvinvointialueilla. Arvioinnissa tulee huomioida laajasti oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät tarpeet, mukaan lukien tarpeet oppimisympäristön mukauttamiseen ja yksilöllisiin järjestelyihin.
6. Varmistetaan rauhalliset ja aistiesteettömät tilat, jotka tukevat autismikirjon lasten oppimista. Koulutilojen kehittämisen tulee perustua tutkimustietoon ja oppilaiden ja vanhempien kokemustietoon, ei lyhytnäköisiin säästötavoitteisiin.

Koulutus ja konsultaatio

- Kaikille avoimet Autismikirjo tutuksi koulutukset 2-3 kertaa vuodessa
- Kaikille avoin HAASTE-toimintamalli käyttöön! -koulutus 2 kertaa vuodessa
- Lisäksi ajankohtaisia webinaareja ja koulutuksia
- Tilauskoulutukset ja konsultaatiot yhteisönne tarpeisiin räätälöityinä, esimerkiksi:
 - Autismikirjo ja sen eri piirteet
 - Esteettömyys
 - HAASTE-toimintamalli
 - Autismikirjon ihmisen tukeminen
- Lisätietoja: koulutus@autismiliitto.fi tai Marko Lahti, marko.lahti@autismiliitto.fi, p. 044 493 4429

Neuvontapalvelu

- Puolueetonta, aatteetonta ja yksilöä kunnioittavaa
- Tarkoitettu autismikirjon ihmisille, heidän omaisilleen ja läheisilleen sekä heidän kanssaan työskentelevälle ammattihenkilöstölle, viranomaisille ja muille tahoille
 - Puhelin ma-to klo 12–15 (torstaisin englanniksi)
 - Sähköposti
 - Henkilökohtaiset tapaamiset (toimisto, Teams)
 - Tukinetin Neuvontapalvelu-chat
 - Sekasin Gaming Discord ja nuortenelämää.fi -palvelu
 - Kyselyt, lehtiartikkelien kirjoittaminen, webinaarit
- Neuvoa voidaan esim. koulutukseen, opetukseen tai sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa
- Yleisin kysymysaihe on diagnosointi

Autismiliiton Neuvontapalvelu

050 467 3130

neuvontapalvelu@autismiliitto.fi

**ma-to
klo 12–15**

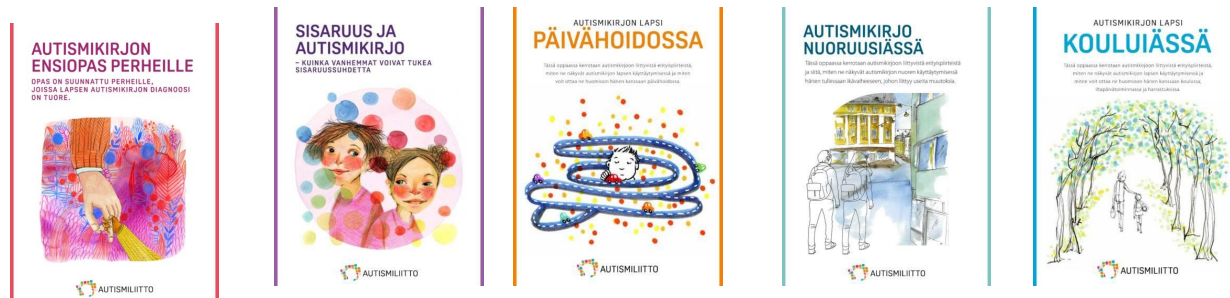
Autismiliiton jäsenyhdistykset

- Autismiliiton jäseniä ovat eri puolilla Suomea sekä valtakunnallisesti toimivat jäsenyhdistykset.
- Jäsenyhdistykset tarjoavat jäsenilleen mm. vertaistukea, kerhoja, tapahtumia ja koulutuksia.
- Jäsenyhdistysten tehtävänä on myös autismikirjon henkilöiden etujen valvominen.
- 24 jäsenyhdistystä eripuolilla Suomea <https://autismiliitto.fi/jasenyhdistykset/>.

Materiaalia

Aineistot ja esitteet

- Autismiliitto tuottaa ja välittää autismikirjoon liittyvää aineistoa. Kaikki Autismiliiton oppaat ja esitteet ovat vapaasti ladattavissa ja tulostettavissa. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/aineistot/>

Autismi-lehti

- Suomen ainoa Autismia käsittelevä lehti. Julkaisemme lehden 4. vuodessa. Teema on vaihtuva. Julkaisemme verkossa osan Autismi-lehden artikkeleista. Kaikki lehden artikkelit pääset lukemaan tilaamalla lehden tai liittymällä Autismiliiton jäsenyhdistyksen jäseneksi, jolloin saat lehden jäsenetuna kotiin kannettuna. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/autismi-lehti/>

Kirjasto

- Autismiliiton autismialan kirjallisuutta kokoava kirjasto toimii Helsingin keskustoimistossa Pasilanraito 9 B, 00240 Helsinki. Autismiliiton kirjastossa on lainattavissa noin 600 kirjaa. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/kirjasto/>

Esteettömyys

- Esteettömyysohjelmalla Autismiliitto pyrkii lisäämään tietoa ja vaikuttamaan asenteisiin: esteettömyys on yhteinen asia ja sen saavuttaminen edellyttää yhteistyötä ja kaikkien osapuolten tasavertaisuutta. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/esteettomyys/>

Vertais- ja kokemustoiminnan verkosto Autismiliitossa

Vertaisosaajat:

- Autismiliitolla on vapaaehtoisia, joilta saat tukea silloin, kun autismikirjon diagnoosi on vielä tuore. Heillä kaikilla on omakohtainen kokemus autismikirjosta, he ovat autismikirjon lasten vanhempia, autismikirjon aikuisia ja lähiomaisia. <https://autismiliitto.fi/tuki-ja-neuvot/vertaistuki/vertaisosaaja/>

Kokemusasiantuntijat:

- Autismiliiton kouluttamilla kokemusasiantuntijoilla on kaikilla joko itsellä tai läheisellä autismikirjon diagnoosi. Kokemusasiantuntijat välittävät kokemukseensa perustuvaa tietoa erilaisissa yhteyksissä, kuten esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalle suunnatuissa koulutuksissa tai antamalla haastatteluita medioihin. <https://autismiliitto.fi/toiminta/kokemusasiantuntija/etsitko-kokemusasiantuntijaa/>

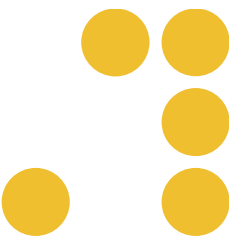
Jäsenyhdistyksien vertaisryhmäohjaajat

- Verkkokoulutukset x2/vuosi, tukea ryhmätoimintaan ja sen kehittämiseen

Vertaisillat verkossa:

- autismikirjon lasten vanhemmille (nuoret ja lapset)
- autismikirjon aikuisten kumppaneille ja puolisoille
- autismikirjon lasten vanhemmille, joiden lapsi on sijoitettu tai huostaanotettu (Kasper yhteistyö)

Kiitos.

Kahvitarjoilu klo 14.30

Verkostoitumista ja palvelupolkujen
selkiyttämistä ryhmissä

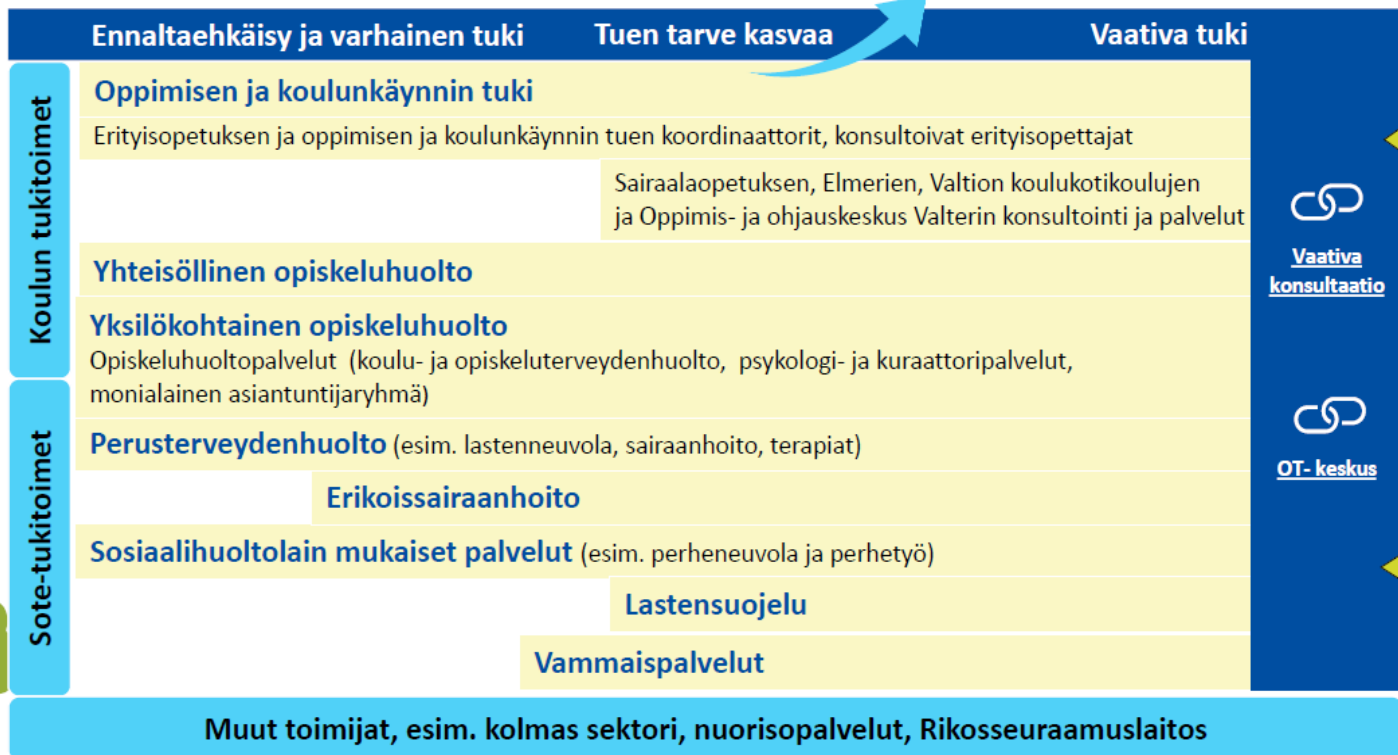

Kunta

Hyvin-
vointialue

Erva-/
YTA-alue

Lasten ja nuorten monialaiset palvelut

Vaativa erityisosaaminen esi- ja perusopetuksessa

Vaativin sosiaali- ja terveydenhuollon erityisosaaminen

Ohjeet pienryhmätyöskentelyyn:

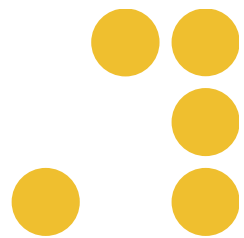
- Jakaannutaan ryhmiin, jossa on eri kuntien edustajia
- Esittele aluksi itsesi ryhmälle lyhyesti kuvan avulla (alueesi, työnkuvasi, mihin sijoitut kuvan palveluissa?)

1. Tutustukaa vaativan tuen oppilaaseen
2. Jakakaa ryhmässä oman kunnan/alueen toimintamalleja ja käytänteitä
(Esim. Miten kunnassanne toimitaan tämän tyyppisen oppilaan osalta? Missä opetus järjestetään? Keneen ollaan yhteydessä? Monialainen yhteistyö? jne.)
3. Millainen olisi ideaali tilanne? Jos olisit oppilaan vanhempi / huoltaja, miten toivoisit, että koulupolku etenisi / järjestyisi?
4. Miten monialaisia verkostoja voisi jatkossa vielä vahvemmin hyödyntää?
Valmistautukaa lopuksi esittämään tiivis nosto ryhmän keskusteluista liittyen verkostojen toimintaan ja yhteistyöhön jatkossa.

Työskentelyn tukena ryhmissä on kuva: Lasten ja nuorten monialaiset palvelut

Teemaryhmät tiedottaa

Käyttäytymisellään reagoivat lapset ja nuoret- teemaryhmä

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus- teemaryhmä ja AVI

Webinaarin aiheena perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaihe

Sijoitetut lapset- teemaryhmä

Järjestää alaseminaarin sijoitettujen lasten koulunkäyntiin liittyen
valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä 4.-5.10 2022 (5.10. iltapäivällä)

VIP-verkoston tutkijakollegiumin webinaarit.

Alustavat teemat:

1.11. klo 14-16. Käsitteitä ja teoriaa – inklusio ja vaativa tuki

7.11. klo 14-16. Yhteistyö ja vuorovaikutus

Ti 15.11. Klo 14-16. Autismikirjo ja neuropsykiatriset häiriöt

Oikeus oppia –webinaari 10.11

VIP-päätösseminaari/webinaari 7.12.

(kaikille VIP-verkoston toimijoille)

Huom! Muuttunut aika!

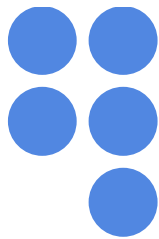
Tiedoksi:

Lapin yliopiston Opetus- ja kasvatustieteiden tutkimuskeskuksen järjestämä verkkokoulutuskokonaisuus (10 op)

- Pääset tutustumaan neljään kansalliseen Vaatu-toimijaan ja kansallisen kehittämisen keskeisiin teemoihin. Verkkokoulutuskokonaisuus on Opetushallituksen rahoittama, ja osallistujille maksuton. <https://vip-verkosto.fi/tiedoksi-lapin-yliopiston-maksuton-verkkokoulutuskokonaisuus-moninainen-koulu-vaativimmat-oppilaat-kaikille-yhteisessa-koulussa/>

Turun yliopiston tiedekuntien yhteistyöalusta Sote-akatemia saattaa koulutuksen kautta yhteen eri tieteenalojen edustajat ja yliopiston ulkopuoliset toimijat.

- Sote-akatemian koulutukset kohdentuvat sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kasvatustieteiden ja opetuspalveluissa ja niiden yhdyspinnoilla tarvittavaan monialaiseen osaamiseen. Lue lisää: <https://sites.utu.fi/sote/>

**Seuraava KYS-alueen
VIPU-tapaaminen
järjestetään etänä**

8.11.2022

klo 12.15-15.15

**Seuraava HYKS-alueen
VIPU-tapaaminen
järjestetään etänä**

23.11.2022

klo 12.15-15.15

Kiitos osallistumisestasi!

Tack för att du deltog!